

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2010. gada 7. oktobrī*

Lieta C-515/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 3. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 26. novembrī, tiesvedībā krimināllietā pret

Vítor Manuel dos Santos Palhota,

Mário de Moura Gonçalves,

Fernando Luis das Neves Palhota,

Termiso Limitada.

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], U. Lehmušs [*U. Lohmus*] (referents), A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] un A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*],

ģenerālvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],
sekretārs M. A. Godisārs [*M.-A. Gaudissart*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 25. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— V. M. duš Santuša Paļota [*Vitor Manuel dos Santos Palhota*], M. de Moura Gonsalveša [*Mário de Moura Gonçalves*] un F. L. daš Neveša Paļota [*Fernando Luis das Neves Palhota*], kā arī *Termiso Limitada* vārdā — K. Staperss [*K. Stappers*], advocaat,

— Beļģijas valdības vārdā — L. van den Bruka [*L. Van den Broeck*], pārstāve, kurai palīdz V. Pertri [*V. Pertry*] un H. Giljams [*H. Gilliams*], *advocaten*,

— Dānijas valdības vārdā — J. Berings Līsbergs [*J. Bering Liisberg*] un R. Holdgārds [*R. Holdgaard*], pārstāvji,

- Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un B. Kleins [*B. Klein*], pārstāvji,

- Grieķijas valdības vārdā — K. Georgiadis [*K. Georgiadis*] un I. Bakopuls [*I. Bakopoulos*], kā arī M. Mikelojanaki [*M. Michelogiannaki*], pārstāvji,

- Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un A. Čubinski [*A. Czubinski*], pārstāvji,

- Eiropas Komisijas vārdā — E. Traversa [*E. Traversa*], V. Rols [*W. Roels*] un J.V. Rogalskis [*J. V. Rogalski*], pārstāvji,

- EBTA Uzraudzības iestādes vārdā — B. Alterskjers [*B. Alterskjær*] un O. Einarsons [*O. Einarsson*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2010. gada 5. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par LESD 56. un 57. panta interpretāciju.

- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar *ministère public* [prokuratūras] uzsāktu tiesvedību krimināllietā pret V. M. duš Santušu Paļotu, M. de Mouru Gonsalvešu, F. L. daš Nevešu Paļotu, kā arī Portugālē reģistrētu sabiedrību *Termiso Limitada* (turpmāk tekstā kopā saukti — “pamata lietā apsūdzētie”) citstarp par Beļģijas tiesību aktos paredzētā individuālā aprēķina nesagatavošanu attiecībā uz 53 darbam Beļģijā norīkotiem portugāļu darba ņēmējiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 16. decembra Direktīvas 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā (OV 1997, L 18, 1. lpp., OV Īpašais izdevums latviešu valodā, 5. nod., 2. sēj., 431. lpp.), 1. panta 1. punktu:

“Šo direktīvu piemēro dalībvalstī reģistrētiem uzņēmumiem, kuri saistībā ar starptautisku pakalpojumu sniegšanu norīko darba ņēmējus darbā kādā dalībvalstī saskaņā ar 3. punktu.”

4 Šīs direktīvas 3. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, lai neatkarīgi no tiesību akta, ko piemēro darba attiecībām, 1. panta 1. punktā minētie uzņēmumi nodrošinātu to teritorijā darbā norīkotajiem darba ņēmējiem darba noteikumus [darba un nodarbinātības nosacījumus], kas attiecas uz šādiem jautājumiem, kurus tajā dalībvalstī, kurā darbu veic, nosaka:

— ar normatīviem vai administratīviem aktiem

un/vai

— ar kolektīviem līgumiem [darba koplīgumiem] vai šķirējtiesas nolēmumiem, kas ir pasludināti par vispārēji piemērojamiem 8. punkta nozīmē, ciktāl tie attiecas uz pielikumā minētajām darbībām:

a) maksimālo darba un minimālo atpūtas laiku;

b) minimālo apmaksāto ikgadējo atvaļinājumu [apmaksātā ikgadējā atvaļinājuma minimālo ilgumu];

c) minimālajām algas likmēm, to skaitā likmes par virsstundām; šo apakšpunktu nepiemēro darba pensiju papildu sistēmām;

- d) darba ņēmēju izīrēšanas nosacījumiem, jo īpaši darba ņēmēju piegādi, ko veic pagaidu darbavietas [nosacījumiem, ar kādiem, citstarp pagaidu darba aģentūras, nodod rīcībā darba ņēmējus];

- e) veselības aizsardzību, drošību un higiēnu darbā;

- f) aizsardzības pasākumiem attiecībā uz grūtnieču vai sievietu pēcdzemdību periodā, bērnu un jauniešu darba noteikumiem;

- g) vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm un citus diskrimināciju izslēdzošus noteikumus.”

Valsts tiesiskais regulējums

- 5 2002. gada 5. marta likuma, ar kuru transponē Direktīvu 96/71 un paredz vienkāršotu kārtību, kādā personāla dokumentus glabā uzņēmumi, kuri norīko darba ņēmējus darbam Beļģijā (2002. gada 13. marta *Belgisch Staatsblad*, turpmāk tekstā — “2002. gada 5. marta likums”), 8. pantā ir noteikts, ka darba devējam, kurš izpilda Karaļa 1978. gada 23. oktobra dekrēta Nr. 5 par personāla dokumentu glabāšanu (1978. gada 2. decembra *Belgisch Staatsblad*, turpmāk tekstā — “Karaļa dekrēts Nr. 5”)) 6.b panta 2. punktā paredzētos nosacījumus, saskaņā ar minēto punktu noteiktajā laikposmā nav pienākuma sagatavot citstarp 1965. gada 12. aprīļa likuma par darba ņēmēju darba samaksas aizsardzību 15. pantā minēto algas aprēķinu (turpmāk tekstā — “algas aprēķins”).

- 6 Ar 2002. gada 5. marta likuma 9. pantu Karaļa dekrētā Nr. 5 tiek ietverta II a nodaļa, kurā citstarp ir iepriekš minētais 6.b pants, kurā izklāstīta šajā likumā paredzētā vienkāršotā kārtība (turpmāk tekstā — “vienkāršotā kārtība”). Šā panta 1. punktā noteikts, ka minētajā nodaļā darba devēji Karaļa dekrēta Nr. 5 izpratnē ir personas, kuras Beļģijas teritorijā nodarbina darba ņēmējus, kas vai nu pastāvīgi strādā kādas citas vai vairāku citu valstu teritorijā, nevis Beļģijas Karalistē, vai ir pieņemti darbā citā valstī, nevis Beļģijas Karalistē.

- 7 Saskaņā ar tā paša panta 2. punktu darba devēji noteiktu laikposmu ir atbrīvoti no pienākuma sagatavot un glabāt personāla dokumentus, kas paredzēti Karaļa dekrēta Nr. 5 II nodaļā, citstarp tā 4. panta 1. punktā paredzēto individuālo aprēķinu (turpmāk tekstā — “individuālais aprēķins”), ja vien, pirmkārt, pirms attiecīgo darba ņēmēju nodarbināšanas tie Beļģijas amatpersonām nosūta paziņojumu par norīkošanu darbā (turpmāk tekstā — “iepriekšējs paziņojums par norīkošanu darbā”) un, otrkārt, tie šo pēdējo rīcībā glabā darba devēja reģistrācijas vietas valsts tiesību aktos paredzēto dokumentu, kas ir līdzvērtīgi individuālajam aprēķinam vai algas aprēķinam (turpmāk tekstā — “līdzvērtīgie dokumenti”), norakstus.

- 8 Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta, kurā noteikts, kā īstenojama vienkāršotā kārtība, kādā uzņēmumi, kuri norīko darba ņēmējus darbam Beļģijā, sagatavo un glabā personāla dokumentus, un noteiktas 2002. gada 5. marta likuma 6. panta 2. punktā paredzētās darbības būvniecības jomā (2002. gada 17. aprīļa *Belgisch Staatsblad*, turpmāk tekstā — “Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēts”), 2. pantā ir noteikts, ka Karaļa dekrēta Nr. 5 6.b panta 2. punktā paredzētais laikposms ir seši mēneši kopš pirmā darbam Beļģijā norīkotā darba ņēmēja nodarbināšanas sākuma.

- 9 Saskaņā ar Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta 3. pantu darba devējiem, kuri nodarbina darbam Beļģijā norīkotus darba ņēmējus, pirms nodarbināšanas laikposma sākuma ar vēstuli, elektronisko pastu vai faksu jānosūta sociālā nodrošinājuma tiesību aktu inspekcijai iepriekšējs paziņojums par norīkošanu darbā atbilstoši šā dekrēta 4. pantā noteiktajam. Minētā paziņojuma saņemšanu un atbilstību apliecina piecu

darba dienu laikā kopš tā saņemšanas, ar iepriekš minētajiem saziņas līdzekļiem piešķirot reģistrācijas numuru darba devējam, kurš minēto nodarbināšanu drīkst uzsākt tikai pēc attiecīgā numura paziņošanas dienas. Ja tas nav izdarīts, darba devējam nav tiesību uz minēto vienkāršotajā kārtībā paredzēto atbrīvojumu no personāla dokumentu sagatavošanas un glabāšanas.

¹⁰ Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta 4. pantā ir noteikts, ka paziņojumā par norīkošanu darbā, kuram ir jāatbilst šā dekrēta pielikumā esošajam paraugam, jānorāda:

- “1. attiecībā uz darbam Beļģijā darba ņēmējus norīkojošo darba devēju: uzvārds, vārds, dzīvesvietas adrese vai uzņēmuma firma vai juridiskā adrese, uzņēmuma darbības veids, adrese, tālruņa numurs, faksa numurs, elektroniskā pasta adrese un darba devēja identifikācijas vai reģistrācijas numurs izcelsmes valsts par sociālo nodrošinājumu atbildīgajā iestādē[;]
2. attiecībā uz darba devēja pārstāvi vai pilnvarnieku, pie kura līdzvērtīgie dokumenti tiek glabāti nodošanai rīcībā saskaņā ar šā dekrēta 5. panta [1. punktu]: uzvārds, vārds, uzņēmuma firma, adrese, tālruņa numurs, faksa numurs un elektroniskā pasta adrese;
3. attiecībā uz ikvienu darbam Beļģijā norīkoto darba ņēmēju: uzvārds, vārds, dzīvesvietas adrese, dzimšanas datums, civilstāvoklis, dzimums, valstspiederība, adrese, tālruņa numurs, personu apliecinoša dokumenta numurs un veids, darba līguma noslēgšanas diena, diena, kad sākta nodarbinātība Beļģijā, un veiktie darba pienākumi;

4. attiecībā uz darbā norīkotajiem darba ņēmējiem piemērojamajiem darba nosacījumiem: darba ilgums nedēļā un darba laiks;

  5. attiecībā uz norīkošanu darbā: norīkojumā veiktā darba veids, norīkojuma sākuma diena un norīkojuma paredzamais ilgums, darba veikšanas vieta;

  6. attiecībā uz līdzvērtīgajiem dokumentiem: vieta, kur tos glabā un saglabā atbilstoši šā dekrēta 5. pantam.”
- 11 Minētā dekrēta 5. pantā ir noteikta kārtība, kādā līdzvērtīgos dokumentus nodod rīcībā un saglabā darbam Beļģijā norīkoto darba ņēmēju nodarbināšanas laikā. Šā panta 1. punktā noteikts, ka 2. pantā paredzētajā sešu mēnešu laikā noteikto inspekcijas dienestu rīcībā glabā līdzvērtīgo dokumentu norakstu. Šo norakstu glabā vai nu darba vietā Beļģijā, kur norīkots darba ņēmējs, vai dokumentus pilnvarnieka vai pārstāvja statusā glabājošās fiziskās personas dzīvesvietā Beļģijā. Ja tas netiek darīts, darba devējiem jāsaģatavo un jāģlabā individuālais aprēķins, kā arī algas aprēķins. Saskaņā ar minētā 5. panta 2. punktu pēc šā sešu mēnešu laikposma beigām darba devējiem iepriekš minētais noraksts jāsaģlabā piecus gadus un turklāt jāsaģatavo Karaļa dekrēta Nr. 5 II nodaļā paredzētie personāla dokumenti, kā arī algas aprēķins.
- 12 Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta 6. pantā ir noteikta kārtība, kādā līdzvērtīgos dokumentus nodod rīcībā un saglabā pēc darbam Beļģijā norīkoto darba ņēmēju nodarbināšanas laika beigām. Tajā noteikts, ka šā laikposma beigās darba devējiem sociālā nodrošinājuma tiesību aktu inspekcijai ar ierakstītu vēstuli jānosūta vai pret

apliecinājumu par saņemšanu jāiesniedz līdzvērtīgo dokumentu noraksts, kā arī to uzskaitījums.

Pamata lieta un prejudiciālais jautājums

- 13 No lietas materiāliem, kā arī Beļģijas valdības rakstveida apsvērumiem izriet, ka sabiedrība *Termiso Limitada* regulāri norīkoja portugāļu metinātājus un montāžas atslēdzniekus kuģu remontdarbu veikšanai *Antwerp Shiprepair NV* kuģu būvētavā. 2004. gada 12. jūlijā veiktās šīs kuģu būvētavas pārbaudes gaitā inspekcijas dienesti konstatēja, ka tajā tika nodarbināti 53 *Termiso Limitada* darbinieki no Portugāles un attiecībā uz nevienu no viņiem nebija iepriekšēja paziņojuma par norīkošanu darbā. Turklāt portugāļu meistars nespēja uzrādīt nevienu Portugāles algas dokumentu.
- 14 Kā norāda *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* [Antverpenes Pirmās instances tiesa], inspekcijas dienesti ir konstatējuši, ka nav tikuši ievēroti 2002. gada 5. marta likumā, kā arī Direktīvā 96/71 paredzētie nosacījumi un tādēļ ir piemērojami Beļģijas sociālo tiesību akti par personāla dokumentu, konkrēti, individuālā aprēķina, glabāšanu. Pamata lietā apsūdzētie (pirmais, otrais un trešais kā sabiedrības *Termiso Limitada* vadītāji un pārstāvji un minētā sabiedrība kā darba devējs un juridiska persona, kas saucama pie kriminālatbildības) tiek apsūdzēti par to, ka laikā no 2004. gada 31. maija līdz 13. jūlijam nav sagatavojuši šo individuālo aprēķinu attiecībā uz 53 iepriekš minētajiem darba ņēmējiem, pārkāpjot citstarp vairākas Karaļa dekrēta Nr. 5 normas. Tie tiek apsūdzēti arī virknē pārkāpumu attiecībā uz Beļģijas tiesisko regulējumu par likumā noteikto minimālo darba algu un samaksu par virsstundu darbu.

- 15 Iesniedzējtiesa uzskata, ka pēc būtības izspriest par izdarītajiem Beļģijas sociālā nodrošinājuma tiesību aktu pārkāpumiem var atkarībā no tā, vai 2002. gada 5. marta likums, kura neievērošanas rezultātā rodas pienākums izpildīt šajos tiesību aktos noteikto, ir saderīgs ar LESD 56. un 57. pantu.
- 16 Šādos apstākļos *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* nolēma apturēt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai ar 2002. gada 5. marta likuma 8. panta un Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta (īstenošanas dekrēta) 3., 4. un 5. panta noteikumiem, kuros paredzēts pienākums ārvalstu darba devējiem, kuri vēlas norīkot darbā darbiniekus, pirms tam sociālā nodrošinājuma tiesību aktu inspekcijas dienestam iesniegt paziņojumu par norīkošanu darbā, kā arī glabāt tā rīcībā dokumentus, kas pielīdzināmi Beļģijā paredzētajam individuālajam aprēķinam vai algas aprēķinam, [tādējādi] liedzot vai vismaz apgrūtinot to piekļuvi Beļģijas pakalpojumu tirgum, tiek pārkāpts [LESD 56. un 57.] pants?”

Par prejudiciālo jautājumu

Par pieņemamību

- 17 Beļģijas valdība uzskata, ka prejudiciālais jautājums ir nepieņemams, jo ir balstīts uz kļūdainu pieņēmumu, ka vienkāršotā kārtība ir obligāta, taču darbaņēmējus darbam Beļģijas teritorijā norīkojošie ārvalstu darba devēji var arī izvēlēties sagatavot un glabāt personāla dokumentus saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem.

- 18 Šajā ziņā, pat ja pieņemtu, ka iepriekš minētā tiesa vienkāršoto kārtību uzskata par obligātu, LESD 267. pantā noteiktās procedūras pamatā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir funkciju sadale starp valsts tiesām un Tiesu, un Tiesa ir tiesīga vienīgi lemt par minētajā pantā noteikto Savienības tiesību aktu interpretāciju vai spēkā esamību. Šajā sakarā Tiesai nav jāvērtē valsts tiesību normu interpretācija vai jāspriež par to, vai iesniedzējtiesas sniegtā interpretācija ir pareiza (skat. it īpaši 2007. gada 18. janvāra spriedumu lietā C-220/05 *Auroux* u.c., Krājums, I-385. lpp., 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 19 Beļģijas un Vācijas valdības turklāt norāda, ka iesniedzējtiesas nolēmumā nav atbilstošu tiesību normu izklāsta, kā arī paskaidrojuma par saikni starp pamata lietu un uzdoto jautājumu. Šajā ziņā Beļģijas valdība apgalvo, ka jautājums neattiecas uz Direktīvas 96/71 interpretāciju, lai arī minētajā lietā esot apstrīdēta tās piemērošana. Minētā valdība turklāt apšauba LESD 57. pants interpretēšanas lietderību, jo netiekot apstrīdēts, ka sabiedrības *Termiso Limitada* un tās darba ņēmēju Beļģijā veiktā darbība ir pakalpojumu sniegšana.
- 20 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas uz savu atbildību noteiktajā tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu kontekstā, kura pareizība Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības prezumpcija. Valsts tiesas lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja acīmredzami ir skaidrs, ka prasītā Savienības tiesību interpretācija nav nekādi saistīta ar pamata lietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesas rīcībā nav vajadzīgo ziņu par faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. 1995. gada 15. decembra spriedumu lietā C-415/93 *Bosman, Recueil*, I-4921. lpp., 61. punkts, kā arī 2009. gada 23. decembra spriedumu lietā C-45/08 *Spector Photo Group* un *Van Raemdonck*, Krājums, I-12073. lpp., 26. punkts).

- 21 Kā izriet no šā sprieduma 14. un 15. punkta, šajā lietā no iesniedzējtiesas nolēmumā rodamā pamata lietas faktiskā un juridiskā konteksta izklāsta var saprast, ka, pēc iesniedzējtiesas domām, gadījumā, ja tāds valsts tiesiskais regulējums kā vienkāršotā kārtība nebūtu saderīgs ar LESD tiesību normām par pakalpojumu sniegšanas brīvību, pamata lietā apsūdzētie nebūtu sodāmi par to, ka nav izpildījuši pienākumu attiecībā uz attiecīgajiem darbiniekiem sagatavot individuālo aprēķinu, kas kļūst saistošs tikai minētās kārtības neievērošanas gadījumā. Šis, lai arī patiešām īsa, izklāsts ir pietiekams, lai Tiesa varētu sniegt lietderīgu atbildi uz uzdoto jautājumu.
- 22 Turklāt apstākļi, ka netiek lūgta Direktīvas 96/71 interpretācija, nekādi neietekmē Tiesas kompetenci atbildēt uz prejudiciālo jautājumu, jo interpretēt lūgtās Savienības tiesību normas ir būtiskas pamata lietas izspriešanai.
- 23 No iepriekš izklāstītā izriet, ka prejudiciālais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

- 24 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 56. un 57. pantā netiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts pienākums citā dalībvalstī reģistrētam darba devējam, kurš norīko darba ņēmējus darbam pirmās valsts teritorijā, nosūtīt iepriekšēju paziņojumu par norīkošanu darbā, kā arī norīkojuma laikā valsts iestāžu rīcībā glabāt pirmās valsts likumā prasītajiem personāla vai darba dokumentiem kā individuālais aprēķins un algas aprēķins līdzvērtīgu dokumentu norakstu.

- 25 Savos apsvērumos Beļģijas valdība norādīja, ka iesniedzējtiesa nav lūgusi Direktīvas 96/71 interpretāciju. Šajā ziņā jānorāda, ka, ja arī vienkāršotā kārtība, kā to apgalvo Beļģijas valdība, ir paredzēta, lai pārbaudītu, vai ārvalstu darba ņēmējus darbam Beļģijas teritorijā norīkojošie darba devēji ievēro Direktīvas 96/71 3. panta 1. punkta pirmajā daļā uzskaitītos nodarbinātības un darba nosacījumus, šādi uzraudzības pasākumi nedz ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā, nedz ir saskaņoti Eiropas Savienības līmenī.
- 26 Direktīvā 96/71 ir paredzēts koordinēt dalībvalstu materiālo tiesību normas attiecībā uz darbā norīkoto darba ņēmēju nodarbinātības un darba nosacījumiem neatkarīgi no administratīviem papildnoteikumiem, ar kuriem paredzēts nodrošināt iespēju veikt minēto nosacījumu ievērošanas pārbaudi.
- 27 No tā izriet, ka šos pasākumus dalībvalstis var brīvi noteikt, ievērojot Līgumu un Savienības tiesību vispārējos principus (šajā ziņā skat. 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-490/04 Komisija/Vācija, Krājums, I-6095. lpp., 19. punkts, kā arī 2007. gada 18. decembra spriedumu lietā C-341/05 *Laval* un *Partners*, Krājums, I-11767. lpp., 60. punkts).
- 28 Šajā lietā netiek apstrīdēts, ka pamata lieta attiecas uz kādā dalībvalstī reģistrētu uzņēmumu, kurš savus darbiniekus uz noteiktu laiku norīko darbam citā dalībvalstī esošā būvētavā, lai sniegtu pakalpojumus. Tiesa jau ir konstatējusi, ka uz šādiem faktiskajiem apstākļiem attiecas LESD 56. un 57. pants (skat. 2001. gada 25. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-49/98, C-50/98, no C-52/98 līdz C-54/98 un no C-68/98 līdz C-71/98 *Finalarte* u.c., *Recueil*, I-7831. lpp., 20. punkts).

Par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojuma esamību

- 29 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 56. pantā paredzēta ne tikai jebkādas diskriminācijas novēršana attiecībā pret citā dalībvalstī reģistrētu pakalpojumu sniedzēju tā valstspiederības dēļ, bet arī jebkāda ierobežojuma atcelšana, kaut arī tas ir vienādi piemērojams gan vietējiem, gan citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzējiem, ja šis ierobežojums aizliedz, apgrūtina vai padara mazāk pievilcīgus tā pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus, kurš reģistrēts citā dalībvalstī, kurā tas likumīgi sniedz līdzīgus pakalpojumus (skat. it īpaši 1999. gada 23. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-369/96 un C-376/96 *Arblade* u.c., *Recueil*, I-8453. lpp., 33. punkts, kā arī 2006. gada 21. septembra spriedumu lietā C-168/04 Komisija/Austrija, Krājums, I-9041. lpp., 36. punkts).
- 30 Saistībā ar šo jānorāda, ka pamata lietā aplūkotā vienkāršotā kārtība, kā apgalvo Beļģijas valdība, 2002. gada 5. marta likumā tika paredzēta iepriekš minētā sprieduma lietā *Arblade* u.c. rezultātā. Minētā sprieduma rezolutīvās daļas 3) punktā Tiesa nosprieda, ka LESD 56. un 57. pantā netiek pieļauts, ka kāda dalībvalsts nosaka pienākumu uzņēmumam, kas reģistrēts citā dalībvalstī un islaicīgi veic darbus pirmajā valstī, sagatavot tādus personāla vai darba dokumentus kā, konkrēti, individuālais aprēķins par katru darbā norikoto darba ņēmēju pirmās valsts tiesiskajā regulējumā prasītajā veidā, ja darba ņēmēju sociālā aizsardzība, ar kuru var pamatot šādas prasības, ir jau nodrošināta, uzrādot personāla un darba dokumentus, ko iepriekš minētais uzņēmums glabā saskaņā ar savas reģistrācijas vietas dalībvalsts tiesisko regulējumu.
- 31 No iepriekš minētā likuma, kā arī Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta izriet, ka saskaņā ar vienkāršoto kārtību darba ņēmējus darbam Beļģijas teritorijā norīkojošie darba devēji sešus mēnešus pēc pirmā darbā norikotā darba ņēmēja nodarbināšanas tiek atbrīvoti no pienākuma sagatavot citstarp Beļģijas tiesību aktos prasītos individuālo aprēķinu un algas aprēķinu, ja vien, pirmkārt, tie Beļģijas iestādēm nosūta iepriekšēju

paziņojumu par norīkošanu darbā un, otrkārt, tie šo iestāžu rīcībā gļabā līdzvērtīgu dokumentu norakstu.

- 32 Jautājumā par šā atbrīvojuma piemērošanas ierobežošanu laikā jānorāda, ka tās iespējami ierobežojošajam raksturam šajā lietā nav nozīmes, jo pamata lietā aplūkotā norīkošana darbā neapstrīdami ilga mazāk kā sešus mēnešus.
- 33 Vispirms jautājumā, kas attiecas uz iepriekšēju paziņojumu par norīkošanu darbā, no Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta 3. panta, kā arī Beļģijas valdības apsvērumiem izriet, ka, pirmkārt, Beļģijas iestādēm jāapliecina šā paziņojuma saņemšana un atbilstība piecu darba dienu laikā no tā saņemšanas, darot zināmu tā reģistrācijas numuru darbā norīkojamo darba ņēmēju darba devējam. Otrkārt, norīkošanu darbā drīkst uzsākt tikai pēc šīs paziņošanas dienas, bez kuras darba devējs nedrīkst izmantot vienkāršoto kārtību.
- 34 Jākonstatē, ka iepriekšējā punktā aprakstīta procedūra nav uzskatāma par vienkāršu deklaratīvu procedūru. Kā savu secinājumu 70. punktā norādījis ģenerālvokāts, vienkārša informācijas nosūtīšana norīkojuma vietas dalībvalsts iestādēm, kā arī saņemšanas apliecinājums var iespējami pārtapt mehānismos pārbaudei un atļaujai pirms darba uzsākšanas. Tā kā iepriekš minētajai paziņošanai jābūt pirms darba devēja veiktās savu darbinieku norīkošanas darbā un tā notiek tikai pēc tam, kad valsts iestādes pārbaudījušas iepriekšējā paziņojuma par norīkošanu darbā atbilstību, jāuzskata, ka šādai procedūrai ir administratīvas atļaujas procedūras raksturs (pēc analogijas skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Austrija, 41. punkts).

- 35 Procedūra, saskaņā ar kuru citā dalībvalstī reģistrēta uzņēmuma pakalpojumu sniegšana, norīkojot darba ņēmējus darbam valsts teritorijā, tiek pakārtota šādas administratīvas atļaujas saņemšanai, iespējams, ir pakalpojumu aprites brīvības ierobežojums LESD 56. panta izpratnē (pēc analogijas skat. 1994. gada 9. augusta spriedumu lietā C-43/93 *Vander Elst, Recueil*, I-3803. lpp., 15. punkts, un 2006. gada 19. janvāra spriedumu lietā C-244/04 Komisija/Vācija, Krājums, I-885. lpp., 34. punkts).
- 36 Šāda procedūra citstarp šai paziņošanai paredzētā termiņa dēļ var kavēt paredzēto norīkošanu darbā un tādējādi darbā norīkojamo darba ņēmēju darba devēja pakalpojumu sniegšanas darbību, it īpaši, ja sniedzamā pakalpojuma vajadzībām ir jārikojas visnotaļ steidzīgi (šajā ziņā skat. iepriekš minētos 2006. gada 19. janvāra spriedumus lietā Komisija/Vācija, 35. punkts, un lietā Komisija/Austrija, 39. punkts).
- 37 Šajā ziņā apsūdzētie pamata lietā savos rakstveida apsvērumos uzsver, ka sabiedrībai *Antwerp Shiprepair NV* sniedzamie pakalpojumi bija steidzami un tādēļ darbu izpilde bija jāuzsāk, cik vien ātri iespējams, pēc līguma noslēgšanas par tiem, un šis apgalvojums netiek apstrīdēts. Taču, atbildot uz tiesas sēdē Tiesas uzdoto jautājumu, Beļģijas valdība ir konstatējusi, ka vienkāršotajā kārtībā nav paredzēts neviens izņēmums no šā sprieduma 33. punktā aprakstītās procedūras gadījumā, ja norīkošanas darbā ir steidzamas.
- 38 Tiesas sēdē minētā valdība arī norādījusi, ka nav svarīgi, ka paziņojums par reģistrāciju darbā norīkojamo darba ņēmēju darba devējam praksē tiek nosūtīts divas vai trīs dienas pēc iepriekšējā paziņojuma par norīkošanu darbā saņemšanas, jo darba devējs nevarot iepriekš izslēgt vajadzību gaidīt vismaz piecas darba dienas, kas vienkāršotajā kārtībā paredzētas paziņojuma par reģistrāciju nosūtīšanai, pirms tiek uzsākta norīkošana darbā. Šādas gaidīšanas iespējamība gan šim darba devējam, gan pakalpojumu, kas sniegti, norīkojot darba ņēmējus darbā, saņēmējam pēc savas dabas var

apgrūtināt vai padarīt mazāk pievilcīgu šādu pakalpojumu sniegšanu, it īpaši ja tā ir steidzama.

- 39 Turklāt šā sprieduma 33. punktā aprakstītā procedūra ir vienkāršotās kārtības būtiska sastāvdaļa, jo, kā izriet arī no Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta 3. panta, darbam Beļģijas teritorijā norīkojošajam darba devējam, nesaņemot paziņojumu par numuru, ar kādu reģistrēts tā iepriekšējais paziņojums par norīkošanu darbā, attiecībā uz konkrēto norīkošanu darbā jā sagatavo tādi Beļģijas personāla dokumenti kā individuālais aprēķins un algas aprēķins, jo tas nevar aprobežoties ar vienkāršotajā kārtībā paredzēto līdzvērtīgo dokumentu glabāšanu vien.
- 40 No tā izriet, ka tāda prasība nosūtīt iepriekšēju paziņojumu par norīkošanu darbā, kā arī paziņot tā reģistrācijas numuru, kāda ir paredzēta vienkāršotajā kārtībā, ir pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums LESD 56. panta izpratnē.
- 41 Secinātā pareizību neietekmē Beļģijas valdības konstatējums, ka vienkāršotā kārtība ir neobligāta tādā ziņā, ka darba devējs, kurš vēlas norīkot darba ņēmēju darbam Beļģijas teritorijā, var neievērot šo kārtību un tam šādā gadījumā ir jā sagatavo un jāglabā iepriekš minētie Beļģijas personāla dokumenti. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Arblade u.c.*, kā atgādināts šā sprieduma 30. punktā, Tiesa jau ir nospriedusi, ka šāds pienākums pats par sevi neatbilst pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka pamata lietā aplūkoto Beļģijas tiesību aktu gadījumā par šāda pienākuma neizpildi paredzēti kriminālsodi.
- 42 Attiecībā, otrkārt, uz darbam Beļģijas teritorijā norīkoto darba ņēmēju darba devējiem Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta 5. un 6. pantā noteiktajiem pienākumiem vispirms glabāt Beļģijas iestāžu rīcībā līdzvērtīgu dokumentu norakstu vai nu darba vietā Beļģijā, vai darba devēja pilnvarnieka vai pārstāvja dzīvesvietā Beļģijā, pēc tam, norīkojuma beigās, šo līdzvērtīgo dokumentu norakstu, kā arī to uzskaitījumu nosūtīt

Beļģijas iestādēm un visbeidzot pēc šā sešu mēnešu laikposma beigām piecus gadus saglabāt līdzvērtīgo dokumentu norakstus minēto iestāžu rīcībā kādā no norādītajām vietām, nevar uzreiz izslēgt, ka šie pienākumi rada izdevumus un papildu administratīvo un finansiālo nastu citā dalībvalstī reģistrētiem uzņēmumiem, un tādēļ šie uzņēmumi konkurences ziņā, iespējams, neatrodas tādā pašā situācijā kā uzņēmumi, kuri nodarbina Beļģijas teritorijā pastāvīgi strādājošas personas.

- 43 Beļģijas valdība norādīja, ka pienākums saglabāt līdzvērtīgo dokumentu norakstu tās iestāžu rīcībā piecus gadus pēc norīkošanas darbā neattiecas uz norīkošanu darbā uz laiku, kas ir īsāks par sešiem mēnešiem, kā tas ir pamata lietā aplūkotajā gadījumā, tomēr tā nav izvirzījusi nevienu argumentu jautājumā par abiem pārējiem pienākumiem. Tā ir pat atzinusi, ka nav izslēdzams, ka attiecīgās tiesību normas varētu būt pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums LESD 56. panta izpratnē.
- 44 Šajos apstākļos jāuzskata, ka šie abi pienākumi ir pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums.

Par pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu pamatojumu

- 45 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts tiesiskais regulējums, kas ietilpst jomā, kura nav saskaņota Savienības līmenī, un ko vienādi piemēro attiecībā uz jebkuru personu vai uzņēmumu, kas veic darbību attiecīgās dalībvalsts teritorijā, var — neraugoties uz tā ierobežojošajām sekām pakalpojumu sniegšanas brīvībai — būt pamatots, ja tas

atbilst primāram vispārējo interešu apsvērumam un ja šīs intereses jau neaizsargā noteikumi, kuri pakalpojumu sniedzējam ir saistoši dalībvalstī, kurā tas ir reģistrēts, ja tas ir piemērots, lai nodrošinātu izvirzītā mērķa īstenošanu, un ja tas nepārsniedz šā mērķa sasniegšanai vajadzīgo (skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Arblade* u.c., 34. un 35. punkts, kā arī lietā *Komisija/Austrija*, 37. punkts).

- 46 Kā norādīts šā sprieduma 25. punktā, vienkāršotā kārtība, kā to apgalvo Beļģijas valdība, ir paredzēta, lai pārbaudītu, vai ārvalstu darbaņēmējus darbam Beļģijas teritorijā norīkojošie darba devēji ievēro citstarp Direktīvas 96/71 3. panta 1. punkta pirmajā daļā uzskaitītos nodarbinātības un darba nosacījumus. Tādējādi tai ir vispārējām interesēm atbilstošs darbaņēmēju sociālās aizsardzības mērķis.
- 47 Šajā ziņā Tiesa ir atkārtoti nospriedusi, ka viens no primārajiem vispārējo interešu apsvērumiem, kas var pamatot pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumu, ir darbaņēmēju aizsardzība (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *Arblade* u.c., 36. punkts; lietā *Finalarte* u.c., 33. punkts, kā arī 2004. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-445/03 *Komisija/Luksemburga, Krājums, I-10191. lpp., 29. punkts*).
- 48 Tāpat Tiesa ir atzinusi dalībvalstu tiesības pārbaudīt valsts un Savienības tiesību normu ievērošanu pakalpojumu sniegšanas jomā un atzinusi par pamatotiem kontroles pasākumus, kas vajadzīgi, lai pārbaudītu ar vispārējo interešu apsvērumiem pamatoto prasību ievērošanu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Arblade* u.c., 38. punkts, kā arī 2006. gada 19. janvāra spriedumu lietā *Komisija/Vācija*, 36. punkts).
- 49 Tādēļ jāizvērtē, vai tādi pasākumi kā vienkāršotajā kārtībā paredzētie ir piemēroti, lai nodrošinātu darbaņēmēju aizsardzības mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz šā mērķa sasniegšanai vajadzīgo.

- 50 Jautājumā, kas attiecas, pirmkārt, uz iepriekšēju paziņojumu par norīkošanu darbā, Beļģijas valdība apgalvo, ka ar tā palīdzību iestādes spēj veikt faktisku kontroli pār darba samaksas un darba nosacījumiem saistībā ar darbaņēmēju norīkošanu darbam Beļģijā. Tiesas sēdē minētā valdība paskaidroja, ka bez šāda paziņojuma Beļģijas iestādes nespētu pārbaudīt, ar kuru dienu sākas norīkošana darbam Beļģijā, jo līdzvērtīgos dokumentos šādas ziņas nebūtu atrodamas.
- 51 Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka citā dalībvalstī reģistrētam darba devējam noteikts pienākums pirms norīkošanas darbā paziņot vietējām iestādēm par viena vai vairāku darbā norīkojamo darbaņēmēju esamību, šādas esamības paredzēto ilgumu un pakalpojumu vai pakalpojumus, kuru dēļ norīkošana darbā tiek veikta, ir tikpat iedarbīgs, bet ne tik ierobežojošs pasākums kā darbatļaujas pasākums, iepriekšēja uzraudzība vai arī norīkošanas darbā apstiprināšana. Šāds pienākums pēc savas dabas ļautu šīm iestādēm darbā norīkošanas laikā uzraudzīt, kā tiek ievērots uzņemošās dalībvalsts sociālo tiesību un darba samaksas tiesiskais regulējums, ņemot vērā pienākumus, kuri šim darba devējam jau ir jāievēro saskaņā ar izcelsmes dalībvalstī piemērojamām sociālo tiesību normām (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Luksemburga, 31. punkts; 2006. gada 19. janvāra spriedumus lietā Komisija/Vācija, 45. punkts, un lietā Komisija/Austrija, 52. punkts).
- 52 No tā izriet, ka, lai arī iepriekšējā paziņojuma par norīkošanu darbā nosūtīšana šķiet esam piemērota, lai Beļģijas iestādēm darītu zināmas šā sprieduma 50. punktā minētās ziņas, reģistrācijas un paziņošanas procedūra, dēļ kuras iepriekš minētajam paziņojumam, kā tas norādīts šā sprieduma 34. punktā, ir administratīvas atļaujas procedūras raksturs, pārsniedz darbā norīkoto darbaņēmēju aizsardzības nodrošināšanai vajadzīgo.
- 53 No šā sprieduma 51. punktā atgādinātās judikatūras izriet, ka iepriekšējs paziņojums ir šā mērķa sasniegšanai par atļauju vai iepriekšēju pārbaudi samērīgāks līdzeklis, jo

ļauj darbā norīkošanas laikā veikt uzraudzību pār to, kā tiek ievērots uzņēmošās dalībvalsts sociālo tiesību un darba samaksas tiesiskais regulējums. Šajā ziņā pati Beļģijas valdība nenorāda, ka vienkāršotā kārtība būtu paredzēta kam citam, kā veikt faktisku kontroli pār darbā norīkoto darba ņēmēju darba samaksas un darba nosacījumiem laikā, kad tie ir norīkoti darbā.

54 Tomēr, tā kā prasība par iepriekšēju paziņojumu ir piemērots pasākums, lai nodrošinātu vajadzīgo uzraudzību un novērstu krāpšanu, administrācijai būtu jādod darbam Beļģijas teritorijā norīkoto darba ņēmēju darba devējam iespēja iesniegt pierādījumu, ka tas ir veicis paziņošanu ar visu vajadzīgo informāciju.

55 Jautājumā, kas attiecas, otrkārt, uz individuālajam aprēķinam un algas aprēķinam līdzvērtīgajiem dokumentiem, Beļģijas valdība savos rakstveida apsvērumos paskaidro, ka individuālajā aprēķinā ir norādīts darba ņēmēja veikums, kā arī ar to saistītā darba samaksa, ka algas aprēķinā norāda šīs darba samaksas aprēķināšanas kārtību, ņemot vērā nostrādātās stundas un atpūtas dienas, kā arī no tās veiktos ieturējumus.

56 Turklāt, kā norādīts šā sprieduma 42. punktā, no Karaļa 2002. gada 29. marta dekrēta 5. un 6. panta izriet, ka darbam Beļģijā norīkoto darba ņēmēju darba devējam Beļģijas iestāžu rīcībā jāglabā līdzvērtīgo dokumentu noraksts vai nu darba vietā Beļģijā, vai darba devēja pilnvarnieka vai pārstāvja dzīvesvietā Beļģijā. Norīkojuma beigās šis līdzvērtīgo dokumentu noraksts, kā arī to uzskaitījums ir jānosūta Beļģijas iestādēm.

- 57 Šķiet, ka tādu līdzvērtīgo dokumentu kā šā sprieduma 55. punktā aprakstītie noraksta glabāšana ir piemērota, lai ļautu iestādēm pārbaudīt, vai attiecībā uz darbā norīkotajiem darba ņēmējiem tiek ievēroti tādi darba nosacījumi kā Direktīvas 96/71 3. panta 1. punktā uzskaitītie, un tādējādi nodrošināt šo pēdējo aizsardzību.
- 58 Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, ja ar informāciju, kas sniegta reģistrācijas vietas valsts tiesību aktos paredzētajos dokumentos attiecībā uz darbā norīkotajiem darba ņēmējiem kopumā, ir pietiekami, lai ļautu veikt vajadzīgās pārbaudes uzņemošajā dalībvalstī, šo dokumentu vai to noraksta uzrādīšana saprātīgā laikā gadījumā, ja šie dokumenti vai to noraksti nav glabāti rīcībā būvlaukumā vai pieejamā un skaidri noteiktā vietā uzņemošās dalībvalsts teritorijā, ir mazāk ierobežojošs līdzeklis minēto darba ņēmēju sociālās aizsardzības nodrošināšanai nekā dokumentu reģistrēšana saskaņā ar šīs valsts tiesisko regulējumu (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Arblade* u.c., 64.–66. punkts, kā arī lietā *Finalarte* u.c., 74. punkts).
- 59 Tāpat Tiesa ir nospriedusi, ka pienākums dokumentus, kurus darba devējam ir jāsaņemas saskaņā ar reģistrācijas vietas dalībvalsts tiesisko regulējumu, vai to norakstu norikojuma beigās nosūtīt uzņemošās dalībvalsts iestādēm, kas varētu tos pārbaudīt un vajadzības gadījumā saglabāt, ir mazāk ierobežojošs pasākums ar darba ņēmēju aizsardzību saistīto tiesību aktu ievērošanas uzraudzības nodrošināšanai nekā darba devēja pienākums saglabāt šos dokumentus šīs valsts teritorijā pēc šā laikposma (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Arblade* u.c., 78. punkts).
- 60 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir redzams, ka šādi pasākumi ir samērīgi ar mērķi aizsargāt darba ņēmējus.

61 Tādēļ uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka:

- LESD 56. un 57. pantā netiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts pienākums citā dalībvalstī reģistrētam darba devējam, kurš norīko darba ņēmējus darbam pirmās valsts teritorijā, nosūtīt iepriekšēju paziņojumu par norīkošanu darbā tiktāl, ciktāl paredzētais norīkošanas darbā sākums ir pakārtots iepriekš minētā paziņojuma reģistrācijas numura paziņošanai šim darba devējam un minētās pirmās valsts iestāžu rīcībā šīs paziņošanas veikšanai ir piecas darba dienas pēc tā saņemšanas;
- LESD 56. un 57. pantā tiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts pienākums citā dalībvalstī reģistrētam darba devējam, kurš norīko darba ņēmējus darbam pirmās valsts teritorijā, norīkojuma laikā tās valsts iestāžu rīcībā glabāt pirmās valsts likumā prasītajiem personāla vai darba dokumentiem līdzvērtīgu dokumentu norakstu, kā arī šā laikposma beigās to nosūtīt minētajām iestādēm.

Par tiesāšanās izdevumiem

62 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

LESD 56. un 57. pantā netiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts pienākums citā dalībvalstī reģistrētam darba devējam, kurš norīko darba ņēmējus darbam pirmās valsts teritorijā, nosūtīt iepriekšēju paziņojumu par norīkošanu darbā tiktāl, ciktāl paredzētais norīkošanas darbā sākums ir pakārtots iepriekš minētā paziņojuma reģistrācijas numura paziņošanai šim darba devējam un minētās pirmās valsts iestāžu rīcībā šis paziņošanas veikšanai ir piecas darba dienas pēc tā saņemšanas;

LESD 56. un 57. pantā tiek pieļauts dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēts pienākums citā dalībvalstī reģistrētam darba devējam, kurš norīko darba ņēmējus darbam pirmās valsts teritorijā, norīkojuma laikā tās valsts iestāžu rīcībā glabāt pirmās valsts likumā prasītajiem personāla vai darba dokumentiem līdzvērtīgu dokumentu norakstu, kā arī šā laikposma beigās to nosūtīt minētajām iestādēm.

[Paraksti]